

Visszaemlékezés a soproni diákévekre I.

A kezdet

Modrovich Ferenc

Modrovich professzor urat ismertem meg elsőnek a későbbi tanáraink közül. Iratkozásunk idején Ő töltötte be a dékáni tisztet.

1941. szeptember 11-én érkeztünk meg Sopronba hárman, a beregszászi M. kir. Állami Reálgimnázium érettségizettjei. Az érettségi után beadott jelentkezésünkre nem érkezett válasz, de a tájékoztatás szerint az elutasítást július végéig meg kellett volna kapnunk. Azt gondoltuk, hogy bizonyára felvetek minket, csak elfelejtettek értesíteni.

A köri címlista alapján félnapos mázskálás után sikerült zsebünknek megfelelő kamarához futni és elhelyezkedni szállásunkon. Másnap reggel elballagtunk a főiskolára beiratkozni. Ott az idősebbek útbaigazítottak, hogy a dékáni hirdetőtáblán minden tájékoztatást megtalálunk. Így is volt. Ki volt függesztve mindhárom szak felvettjeinek és elutasítottjainak névsora. De a mi nevünk egyikén sem szerepelt.

Mondták, menjünk fel a dékáni hivatalba, ott biztosan meg tudják magyarázni, mi történt. Egy nagyon kedves, barátságos hölgy fogadott bennünket. Tudakozódásunkra közölte, hogy ügyünkben csak a dékán úr tud felvilágosítást adni. Én mint a legfiatalabb, de legvállalkozóbb hármunk közül, jelentkeztem, hogy bemegyek hozzá.

Hosszas várakozás után sikerült bejutnom. Úgy képzeltem, egy tekintélyes jovialis idősebb úrral kerülök majd szembe. Ehelyett egy apró termetű, vékony, mozgékony, kis emberrel találkoztam a tágas teremben, aki egy hatalmas íróasztal mögött helyezkedett el. Ijedten, de illedelmesen köszöntem: Jó napot kívánok! Idegesen válaszolt: Jó szerencsét. És már jött is a kérdés: „Mit óhajt?” Felpattant és kezdett fel-alá jár-kálni.

A hosszú várakozás alatt megfogalmaztam magamban a mondanivalómat.

Így szinte hadarva ismertetem jövetelem célját.

– Hívják? – Jött a türelmetlen kérdés

- Lengyel György, Galántha Sándor, Nigriny Árpád. Rámcsodálkozott, elmosolyodott és kérdezte:

– Magának három neve van?

– Nem – feleltem én –, de hárman jöttünk ugyanazzal a kéréssel, és nem akartunk mindhárman zavarni. Én képviselem a barátaimat is.

Erre elővett az íróasztaláról egy iratot, végigfutotta, majd közölte:

– Maguk létszám fölöttiek. Kértük a minisztériumot, hogy engedélyezzék a létszámemelést. Ígéretet kaptunk, hogy megadják, de még nem érkezett meg az írásbeli válasz. Amint megjön, kifüggesztik a hirdetőtáblára, akkor majd beiratkozhatnak.

Alig vártam, hogy kívül legyek. Megköszöntem a tájékoztatást és köszöntem: – Viszontlátásra! – Már féllábbal az ajtón kívül voltam, miután szólt: – Jó szerencsét!

Kint izgatottan vártak a barátaim. Beszámoltam nekik a történekről. Azt is megemlítettem, nem értem, miért kívánt nekem a dékán úr bemenet és kijövet is jó szerencsét. A körülöttünk állógálók jól kinevettek, hallván a történeteket, és felvilágosítottak, tanuljuk meg, itt ez a köszöntés járja. Meg is jegyeztük egy életre: Jó szerencsét!

Híd- és vízépítéstan vizsga

Többszöri pengeváltás után érezni a levegőben a vizsga végének közeledtét. Elhangzik a kérdés:

– Kell-e burkolni szabályozáskor a sziklás, köves mederfeneket a vízesés alatt.

– Nem – vágtam rá gondolkodás nélkül –, hiszen a lezuhanó víz nem tudja kivájni a medret.

Jön a következő kérdés:

– Ismeri a latin közmondást? Gutta cavat lapidem...

– Non vi sed saepe cadendo – folytatom én.

– Latinból jeles, a vizsga csak jó.

De azt máig se tudom, kell-e burkolni vagy se?

1944. március 19-én a német csapatok megszállták a várost. Másnap az ifjúsági kör közgyűlésre hívott össze mindenkit az új épület nagy előadótermébe. A terem zsúfolásig megtelt. Az elnökséggel együtt megjelent Modrovich professzor úr is, mint a Kör tanárelnöke. Megállt a katedrán. Apró termete idegesen izeg-mozog. Reszkető hangon megszólal. Meglepődve halljuk, hogy tegez bennünket. Ismerteti a történeteket és szinte könyörög:

– Fiúk! Arra kérlek benneteket, ne csináljatok semmi szamárságot. Ne akadályozzatok semmiben őket. Ezek nem ismernek tréfát. Halálosan megtorolnak mindent. Nekem minden magyar ifjú élete drága. Rátok még szüksége van a magyar hazának az ország újjáépítésében...

Azután elakad a hangja a megilletődéstől, az izgalomtól...

Néma csendben széledünk szét. Nekem is borsózott a hátam. Akkor már ott lapult a kamarában a „Bautesammestelle” feliratú útjelző tábla, ami azt jelenti: Zsákmánygyűjtő állomás. Ezek után dehogy pályáztam én újabb zsákmányra.

A firmák figyelmeztettek, hogy nem szereti Modró, ha az erdészeti szállítóberendezések vizsgát utolsónak hagyják. Azt hittem, ez csak olyan mende-monda. Ez volt-e az oka vagy sem, kétszer egymás után kirúgott, pedig már minden vizsgám megvolt a záradékoláshoz. Azt mondta, tanuljak még egy kicsit. Így lecsúsztam az 1945. évi szigorlati lehetőségről. El kellett mennem dolgozni.

Nyolc hónapig voltam távol Soprontól, míg összeszedtem annyi tartalmat, ami a végzésig elegendőnek látszott. Távollétemben unalmas óráimban bőven akadt időm, hogy a jegyzetet lapozgassam. Jelentkeztem vizsgára. Régi ismerőseként fogadott. Úgy másfél órai faggatás után megkaptam a felmentő kérdést: – Megelégszik az elégséggel? – Gyorsan rávágtam az igent. Erre kajánul elmosolyogta magát és közölte velem: – Maga megérdemli a jót. Be is írta mindjárt. Láta az elképedést az ábrázatomon, hozzáfűzte hát a magyarázatot. – Az elégségest már legutóbb is megadhattam volna. De maga többre képes. Csak azt akartam, hogy becsületesen készüljön fel a vizsgára.

Körülbelül két hónappal később volt a szigorlat. Odatett az orrom elé egy papírlapot. A mindig használt puha, vastag ceruzájával felvázolt rá egy gátat, hozzá két nyilat, egyet oldalról, egyet felülről, és megkérdezte, mi a gát állékonyságának feltétele. Mondom a szte-

Június

Aki nem igyekszik
Arra csúf halál vár
Mert gyorsan dolgozik
Újból arat a nyár

Ilyen a természet
Hamar jött a meleg
Aminek meg kellett
Mára már megérett.

Feket István

reotip választ: – A gátra ható két erő eredőjének az alap belső egyharmadába kell esnie. Helyes –, mondja ő. Várom a következő kérdést. Rám néz és megszólal: – Na mire vár? Maga nálam nem régen vizsgázott, azóta biztosan nem felejtette el a tanultakat.

Aznap délután, mivel abban a tanévben újra ő volt a dékán, az eredményhirdetésekor szívélyesen gratulált, mint újdonsült kollégának.

Matézis

Az első félév anyagából simán levizsgáztam jóra. A második félévi vizsgám elég döcögösen ment. Vagy háromnegyed óra múltán megajánlotta Walek professzor úr az elégséget. Akkor még az indexemben csak ennél jobb jegyeim voltak. Balga módon megkockáztattam, hogy szeretnék jót kapni. Mondta erre, soroljam fel a gömbháromszög-tani kép-

leteket. Valami megmagyarázhatatlan szorongó érzés fogott el. Elkezdtem, azonban belezavarodtam, leblokkoltam. Simán kirúgott, hozzátette, hogy ő ezt mentőkérdésnek szokta feladni.

Az uv-n alaposan kikérdezett az egész anyagból. Volt, ami jól ment, volt, ami kevésbé. Erre megjegyezte, hogy a matematikában minden tétel egyformán fontos. És megadta a jót. Akkor tanultam meg, hogy egy ici-pici egység annyit ér, mint egy feles.

Aztán a szigorlaton kérdés nélkül is megkaptam a jót.

Kémia 1.

Vági Pistától kimondottan féltem. Anyi rémmesét terjesztettek róla, hogy reszketve mentem el vizsgázni hozzá. A cseppetesenre személyesen nyitott ajtót. Feltornyosult előttem hatalmas alakja. Rámripakodott öblös hangján: –

Mágá mit ákár? – Vizsgázni jöttem – rebegtem elhaló hangon, de már fordultam volna vissza. Erre már szelídebb hangon odaszólt: – Ná, gyűjön. Ne féljen, nem hárápom le az orrát!

A tanszék teljesen kihalt volt. Még Pinter úr sem volt bent. Odaállított a tábla elé, feldiktált néhány képletet és rámszólt: – Ná, csinálja. És otthagytott, eltűnt a labor mélyében. Levezettem a megoldást és vártam. Az idő csigalassúsággal vándorolt. Talán fél óra múlva előbukkant. Rámmeredt és kérde: – Mágá mit csinál itt? – mondom, vizsgázom, professzor úr. – Újra rámcodálkozik és mondja: – Já, Ná, rendben. – Veszi az indexet, beírja a jegyem. Aztán vigyorogva hozzáfűzi: – Ná, gyi megmondám, nem kell tüllem félni!

Többé nem is volt gondom vele, simán vettem nála az akadályokat.

Dr. Sztracha János
bányamérnök

Hihetetlen, de igaz történetek

Akkor, amidőn az erdészet csillaga fényesen világított és Magyarország visszaszerezte Kárpátalját, kerültem Bustyaházára m. kir. segéderdőmérnökként. Ott találtam meg életem párját, akivel már közel hatvan évet töltünk együtt. Miután három gyermekünk a családi fészekből kirepült, és szolgálatom utolsó évtizedét Pécsen töltöttem, Feleségemmel együtt itt morzsolgatjuk öreg napjainkat.

Visszatérve Bustyaházára, ahol egy nem mindennapi erdészfialtság munkálkodott és minden szombaton az Erdészeti Kaszinóban jöttek össze, igazi erdészbarátság alakult ki: *Bakkay László, Maadas András, Neuwirth János, ifj. Radó Gábor, Riedl Gyula, Szederjei Ákos, Tusó Ferenc* társaságában. Ettől a jó társaságtól kellett elválnunk, mert alig, hogy feleségemmel összekerültünk, apósomat, *Partos Gyulát* erdőigazgatónak kinevezték, ami akkor azt jelentette, hogy közeli rokonok egymástól függő viszonyban egy helyen nem szolgálhattak, 1941-ben „karácsonyi ajándékként” megkaptam áthelyezésemet az ungvári m. kir. Erdőigazgatóság csontos erdőhivatala vezetőjeként. Az erdőhivatal személyzetét három központi, öt erdészkerületvezető és két erdőőr alkotta. A három központi alkalmazott között a hivatalvezetőn és az irodai alerdészen kívül egy ruszin, de magyarul jól beszélő, 4 középiskolai osztályt végzett *Hrunyánszky János* ál-

lott írónként alkalmazásban. Az ő feladata volt többek között az erdőhivatal munkásainak név szerinti nyilvántartása. Ez két okból volt szükséges, egyrészt a betegbiztosítás miatt, másrészt azért, mert az erdőhivatal – mint hadiüzem, az erdőgazdálkodás folyamatoságának biztosítása végett – alkalmazottai és munkásai a katonai szolgálat alól mentesítve voltak. Ezért, amidőn a munkások megkapták a katonai (SAS) behívót, azt behozták az erdőhivatalba, a munkaviszony igazolással, a hivatalvezető aláírásával és hivatali körbélyegzővel ellátva postafordultával kellett azt visszaküldeni. Minthogy a munkák ellenőrzése miatt gyakran több napig kellett távol maradnom, ez a behívók visszaküldésének csúsztatását idézte elő. Az emiatt kapott figyelmeztetés végett Hrunyánszky azt javasolta, ha megbízom benne, megtanulja aláírásomat, és lelkiismeretes becsületességgel végezné ezeknek a sürgős ügyeknek az elintézését. Igenlő válaszomra néhány nap múlva előttem leírta „aláírásomat”, amelyet az eredetitől talán még egy írásszakértő sem tudott volna egymástól megkülönböztetni. A fiatalember képességeit és jellemét jobban megismerve javasoltam neki, hogy szerezzen erdészképesítést és kedvcsinálónak *dr. Torday* „Erdészeti alapismeretek” könyvét adtam neki. 1944 januárjában az igazgató áthelyezett a szolgálat érdekében Derecsenybe, az év októberében

pedig Kárpátalja polgári kiűritésekor az anyaországba irányítottak bennünket, így Hrunyánszkyval a kapcsolat megszakadt.

Ezután csaknem harminc év telt el, amikor is 1970. év tavaszán a Mecseki Erdőgazdaságot a Főhatóság arról értesítette, hogy a Szovjetunióból érdeklődtek utánam, és a kijelölt napon a Mohácsi Farostlemezgyárban akarnak velem találkozni. Szűkültem egy kicsit, mert sejtelmem sem volt a megkeresés okáról, arra gondoltam, hogy a kárpátaljai működéssel kapcsolatban ellenem tett feljelentés miatt akarnak kihallgatni. A megadott napon megjelentem Mohácson, *Fáy* főmérnök sem tudta, hogy kik jönnek a gyár megtekintésére.

A küldöttség érkezését a portás telefonon jelezve vonultunk le a fogadásukra. Az autóból kiszállt középkorú férfi egyenesen felém tartott, átölelt és kifejezte örömét találkozásunknak. Elámulva ismertem fel benne a csontos írnokot, és csodálkozva kérdeztem: „János, hogy kerül maga ide?” Válasza megdöbbenett, mikor mondta: „Én vagyok Ukrajna erdészeti és faipari minisztere és ezt magának is köszönhetem, mert maga bírt rá, hogy erdész legyek.” Ezt követte a szokásos kézrázás és a válasz: „Gratulálok miniszter elvtárs.” Erre ő: „Én magának csak János maradok, semmi miniszter elvtárs.”

Ezután került sor a gyár megtekintésére, ami közben Hrunyánszky inkább